

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
КАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА**

Факультет філології

Кафедра української літератури

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

**Природа художнього мислення
представників «Покутської трійці»**

Рівень вищої освіти – другий (магістерський)

Освітня програма «Українська мова і література»

Спеціальність B11 Філологія

Спеціалізація B11.01 Українська мова та література

Галузь знань B Культура, мистецтво та гуманітарні
науки

Затверджено на засіданні кафедри
Протокол № 1
від «26» серпня 2025 р.

м. Івано-Франківськ – 2025

1. Загальна інформація	
Назва дисципліни	Природа художнього мислення представників «Покутської трійці»
Викладач (-і)	Піхманець Роман Володимирович
Контактний телефон викладача	095-105-76-16
Е-mail викладача	kaf.lit@ukr.net
Формат дисципліни	Лекції, практичні, самостійна робота
Обсяг дисципліни	60 годин
Посилання на сайт дистанційного навчання	http://www.d-learn.pu.if.ua/
Консультації	Підстави зближення Василя Стефаника, Марка Черемшини та Леся Мартовича й об'єднання в літературну групу
2. Анотація до курсу У науковій літературі й свідомості пересічного читача утвердився погляд на Василя Стефаника, Марка Черемшини й Леся Мартовича як літературну групу чи принаймні «товариське коло» письменників-одномудців і приятельські стосунки між ними, проте самі вони не вважали себе спільною літературно-мистецькою силою. Однак така інтерпретаційна модель була досить продуктивною, хоча й не завжди адекватною творчій ситуації, що породило немало кривотлумачень, вигадок і легенд. Тож необхідно з'ясувати характер і конститутивні ознаки подібних підходів.	
3. Мета та цілі курсу Мета викладання спецкурсу «Природа художнього мислення представників “покутської трійці”» полягає в тому, щоби ознайомити студентів із засадами творчої свідомості Василя Стефаника, Марка Черемшини та Леся Мартовича, а також із конституційними початками, на яких базується, й організаційними принципами, за якими здійснюється, моделювання їх художніх світів. Завдання курсу зводиться до вивчення підстав і конкретних чинників, які призвели до виникнення уявлень про Василя Стефаника, Марка Черемшини й Леся Мартовича як групу письменників-одномудців і літературних побратимів. Проблема осмислюється з погляду особистих і творчих стосунків між ними, художніх паралелей і, головним чином, смислово-концептуальних початків та природи естетичної свідомості.	
4. Результати навчання (компетентності)	

ЗК 1. Здатність до застосування знань у процесі професійної діяльності в закладах освіти різних рівнів акредитації.

ЗК 3. Здатність до пошуку, оволодіння сучасними знаннями та інформаційними технологіями.

ЗК 9. Здатність дотримуватись норм культури спілкування державною українською мовою та іноземною мовою.

ЗК 11. Здатність планувати свій час, працювати автономно і самостійно.

ФК 1. Здатність реалізовувати зв'язки освітньої теорії та практики викладання української мови і літератури в освітніх закладах різних рівнів акредитації.

ФК 2. Уміння застосовувати теоретичні та практичні знання з мовознавчих, літературознавчих, психолого-педагогічних дисциплін, використовувати сучасні методики і технології навчання в закладах освіти.

ФК 4. Здатність розуміти тенденції в науці та освіті; готовність до впровадження та обміну передовим досвідом, критичного аналізу власних педагогічних напрацювань.

ФК 10. Володіння мовознавчими і літературознавчими термінами та поняттями, застосування їх у процесі аналізу й інтерпретації текстів різних стилів.

ФК 12. Здатність до усвідомлення національно-світоглядного, художньо-виховного, творчо-розвивального потенціалу мови та словесного мистецтва, уміння враховувати національні, етнічні, регіональні особливості в процесі навчання, формувати національно свідому особистість.

ФК 13. Здатність дотримуватись принципів академічної доброчесності.

ПРН 1. Використовувати українську мову як державну в усіх сферах суспільного життя, зокрема в професійному спілкуванні.

ПРН 2. Усвідомлювати специфіку предметної області та розуміти особливості професійної діяльності, взаємозв'язки філологічної науки з іншими галузями науки і практики.

ПРН 4. Здійснювати лінгвістичний та літературознавчий аналіз текстів різних стилів і жанрів, інтерпретувати мовно-літературні процеси.

ПРН 6. Застосовувати сучасні інноваційні технології для успішного й ефективного здійснення професійної діяльності та забезпечення якості наукових досліджень.

ПРН 9. Володіти мовленнєвою компетентністю з української та іноземної мов задля ефективної міжкультурної комунікації і підвищення професійного рівня.

ПРН 10. Володіти критичним мисленням, творчо використовувати різні теорії і досвід (вітчизняний та закордонний) у процесі вирішення професійних і соціальних завдань.

ПРН 13. Володіти здатністю до самостійного та автономного навчання впродовж життя за індивідуальною траєкторією розвитку.

ПРН 14. Дотримуватися правил академічної доброчесності.

5. Організація навчання курсу

Обсяг курсу

Вид заняття	Загальна кількість годин
Лекції	12
семінарські заняття / практичні / лабораторні	18
самостійна робота	30

Ознаки курсу

Семестр	Спеціальність	Курс (рік навчання)	Нормативний/ Вибірковий
---------	---------------	------------------------	----------------------------

Третій	035.01 Філологія: українська мова і література		Другий	Вибірковий	
Тематика курсу					
Тема, план	Форма заняття	Література	Завдання, год	Вага оцінки	Термін виконання
Змістовий модуль 1. «Покутська трійця»: за і проти. Тема 1. Літературна група чи інтерпретаційна стратегія. Характер особистих стосунків між Василем Стефаником, Марком Черемшиною і Лесем Мартовичем. Соціальне підґрунтя названих авторів. Міф «Стефаникової школи». Моделі творчого поступу письменників покутського тріумвірату. «Зовнішні» художньо-творчі подібності.	Лекція 2 год., практичні заняття 2 год., самостійна робота 6 год.	1-18	опрацювати відповідні наукові джерела (2-4 години)	Максимальна оцінка - 5	упродовж семестру згідно з розкладом занять
Тема 2. Змістовно-концептуальна близькість художнього мислення Василя Стефаника, Марка Черемшини і Леся Мартовича. Предмет художньо-естетичних переживань письменників-покутян. Міфологічна природа художньої думки. Особливості осмислення проблеми в кожного з авторів і роль міфо-ритуальних чинників у структуруванні художнього тексту. Методика осмислення проблеми в школі.	Лекція 4 год., практичні заняття 2 год., самостійна робота 6 год.	1-18	опрацювати відповідні наукові джерела (2-4 години)	Максимальна оцінка – 5	упродовж семестру згідно з розкладом занять

Змістовий модуль 2. Засадничі начала моделювання художньої дійсності Василя Стефаника, Марка Черемшини і Леся Мартовича. Тема 3. Генеалогія художньої думки Василя Стефаника. Смыслово-концептуальні доміанти художньо-творчого бачення новеліста. Багатогранність і полідетермінованість іфологеми долі. Засадничі принципи образотворчої системи. «Перехідний» статус героя. Внутрішня динаміка художніх структур. Гомологічні залежності в художньому світі Василя Стефаника.	Лекція 2 год., практичні заняття 4 год., самостійна робота 6 год.	1-18	опрацювати відповідні наукові джерела (2-4 години)	Максимальна оцінка – 5	упродовж семестру згідно розкладом занять 3
Тема 4. Есхатологізм художнього мислення Марка Черемшини. Структурно-семантичні підвалини естетичної свідомості. Цикл «Село за війни» і жанр «потаємної новини». Медіативні залежності в художньому світі Марка Черемшини та їх природі. Ритм як головний організаційний чинник формування тексту.	Лекція 2 год., практичні заняття 4 год., самостійна робота 6 год.	1-18	опрацювати відповідні наукові джерела (2-4 години)	Максимальна оцінка – 5	упродовж семестру згідно розкладом занять 3
Тема 5. Специфіка художнього мислення Леся Мартовича. Автобіографічні і «колективні» коди творчості. Концепт забобону як художня доміанта. Секрети виникнення комічного ефекту в творах Леся Мартовича.	Лекція 2 год., практичні заняття 4+2 год. к. р., самостійна робота 6 год.	1-18	опрацювати відповідні наукові джерела (2-4 години)	Максимальна оцінка – 5	упродовж семестру згідно розкладом занять 3

Особливості структурування тексту. Гротескові принципи образотворення.					
6. Система оцінювання курсу					
Загальна система оцінювання курсу	Оцінювання здійснюється за національною на ECTS шкалою оцінювання на основі 100-бальної системи (Див. пункт «9.3. Види контролю» Положення про організацію освітнього процесу та розробку основних документів з організації освітнього процесу в ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника»).				
	Загальні 100 балів охоплюють: 40 балів за практичні заняття, 30 балів за підсумкову контрольну роботу і 30 балів за реферат.				
Вимоги до письмової роботи	Концептуально конкретне й емпірично верифіковане висвітлення питань				
Семінарські заняття	Оцінюються за п'ятибальною системою				
Умови допуску до підсумкового контролю	Виконання всіх запланованих програмою курсу форм навчальної роботи, які підлягають контрольному оцінюванню. Мінімальна кількість балів для зарахування курсу –50.				
7. Політика курсу					
Жодні форми порушення академічної доброчесності не толеруються. У випадку таких подій – реагування відповідно до Положення 1 і Положення 2					
8. Рекомендована література					
1. Василь Стефаник у критиці та спогадах: Статті, висловлювання, мемуари / Упор., вступна стаття та прим. Ф. Погребенника. К., 1970.					
2. Денисюк І. Розвиток української малої прози XIX – поч. XX ст. Львів, 1999.					
3. Еліаде М. Мефістофель і андрогін. К.: Основи, 2001.					
4. Зеров . Марко Черемшина й галицька проза. <i>Твори: В 2 т.</i> К., 1990. Т. 2: Історико- літературні та літературознавчі праці. С. 402–432.					
5. Клиновий Ю. Моїм синам, моїм приятелям: Статті й есеї. Едмонтон; Торонто: Слово, 1981.					
6. Леві-Строс К. Структурна антропологія. К.: Основи, 1997.					
7. Мартович Л. Твори / Вступна стаття С. Шаховського. К., 1963.					
8. Музичка А. Марко Черемшина (Іван Семанюк). Одеса, 1928.					
9. «Покутська трійця» в загальноукраїнському літературному процесі кінця XIX – початку XX століття: Збірник наукових праць Івано-Франківськ, 2006.					
10. Піхманець Р. Із покутської книги буття: Засади художнього мислення Василя Стефаника, Марка Черемшини і Леся Мартовича. К., 2012.					

11. Піхманець Р. Природа художніх символів Василя Стефаника. Нариси з поетики української літератури кінця XIX – першої половини XX століття. Івано-Франківськ; Снятин, 2000.
12. Рудницький М. Письменники зблизка: Спогади. Львів, 1958.
13. Равлюк В. Спогади про «Покутську трійцю» / Упор., передм., прим., коментарі В. Харитона. Снятин, 2006.
14. Семанюк Н. Співець Гуцульщини: Спогади про Марка Черемшину. Ужгород, 1974.
15. Стефаник В. Вибране / Упоряд., підгот. текстів, примітки і словник В. М. Лесина та Ф. П. Погребенника. Ужгород, 1979.
16. Черемшина М. Твори: В двох томах. К., 1974.
17. Черненко О. Експресіонізм у творчості Василя Стефаника. Сучасність, 1989.

Викладач професор Піхманець Роман Володимирович